Gemeente Amstelveen

Signed By: Poppens, T. <t.poppens@amstelveen.nl>
08/11/2023 11:39:20 CET
ID: 3e9d4a4a-ae88-47b1-a9f1-a27291115a94
Auth: Scribble

Signed By: Winthorst, H.H. <b.winthorst@amstelveen.nl>
08/11/2023 08:29:50 CET
ID: 3e9d4a4a-ae88-47b1-a9f1-a27291115a94
Auth: Scribble

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	Z23-075283	
Voorstel van:	college van burgemeester en wethouders	**Behandelend ambtenaar:** Renee van Vlaardingen, Joost Faber, Serge Kaan 06-18709708 r.van.vlaardingen@amstelveen.nl Sociale Voorzieningen
Datum:	7 november 2023	
Portefeuillehouder:	wethouder Marijn van Ballegooijen	

Onderwerp
Beleidsplan Armoedebeleid 2024 e.v., versterken van bestaanszekerheid.

Raadsbesluit
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het "Beleidsplan Armoedebeleid 2024 e.v., versterken van bestaanszekerheid" vast te stellen. Hierin wordt het volgende besloten:
    a. we zetten in op een integrale aanpak van armoede op alle leefgebieden en we doen dit samen met maatschappelijke partners;
    b. de huidige gemeentelijke regelingen worden vereenvoudigd en bieden meer keuzevrijheid en maatwerk;
    c. we vergroten het bereik;
    d. we bevorderen de menselijke maat in onze dienstverlening en gaan uit van een gezond vertrouwen in de inwoners. Dit betekent dat we de werkwijze voor het vaststellen van de rechtmatigheid aanpassen en rekening houden met een verminderd doenvermogen bij inwoners.
2. De totale kosten van ad € 3.756.200 te dekken ten laste van het in de Programmabegroting 2024 opgenomen bestaande budget minimaregelingen ad € 3.556.500, aangevuld met een verhoging van dit budget met € 200.000 onder gelijktijdige verlaging van het budget "Gezond in Amstelveen" met € 200.000.

Samenvatting
Armoede belemmert inwoners vaak om deel te nemen aan de samenleving en leidt veelal tot bestaansonzekerheid en ongelijke kansen. Armoede kan van generatie op generatie overgedragen worden en kan leiden tot een vicieuze cirkel waardoor een opeenstapeling van problemen ontstaat.

Het college heeft daarom het concept "Beleidsplan Armoedebeleid 2024 e.v., versterken van bestaanszekerheid" opgesteld, waarin twee speerpunten worden uitgewerkt:

Integrale aanpak van armoede met partners
Armoede gaat vaak samen met problemen op overige leefgebieden. Bijvoorbeeld gezondheid, opvoeding, werk en opleiding. We zetten in op een integrale aanpak om de negatieve gevolgen van armoede op meerdere levensgebieden aan te pakken. Goede samenwerking met maatschappelijke partners en (vertegenwoordigers van) de doelgroep is van groot belang om van de brede aanpak van armoede een succes te maken. Daarom hebben we ter voorbereiding van de nota een netwerkbijeenkomst georganiseerd met maatschappelijke organisaties en een stadsgesprek met

inwoners die gebruik maken van de minimaregelingen. We willen deze uitwisseling voortzetten en faciliteren.

Minimaregelingen
We gaan minimaregelingen vereenvoudigen, het bereik verhogen en meer keuzevrijheid en maatwerk te bieden aan inwoners. Voor volwassenen zetten we een aanbod voor leefstijl, bewegen, sport en cultuur in.

Bij de inzet van minimaregelingen en andere oplossingen gaan we meer rekening houden met de leefwereld van inwoners en met de gevolgen van langdurige stress voor hun vermogen om overzicht te houden, te plannen en initiatief te nemen.

Doel
We streven ernaar om bestaanszekerheid te bevorderen en de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken. We willen dat alle kinderen in Amstelveen dezelfde kansen krijgen en mee kunnen doen in de maatschappij. Gezondheidsverschillen als gevolg van armoede proberen we te voorkomen. We zijn daarbij bereid om buiten de gebaande paden oplossingen te zoeken en te doen wat nodig is. We hebben oog voor de leefsituatie van inwoners die tussen wal en schip vallen.

Prestatie
We vereenvoudigen door:
1. Regelingen voor dezelfde doelgroep zoveel mogelijk samen te voegen.
2. Eén inkomensgrens te hanteren versus meerdere inkomensgrenzen zoals nu het geval is.

We vergroten de keuzevrijheid en maatwerk voor inwoners door:
3. Vaker een geldbedrag te verstrekken in plaats van een voorziening in natura.
4. We continueren de ruimhartige inzet van individuele bijzondere bijstand.

We vergroten het bereik door:
5. Voorzieningen beter af te stemmen op de behoefte van de doelgroep. Een voorbeeld hiervan is de doorontwikkeling van de Amstelveenpas.
6. Inwoners die een voorziening aanvragen proactief te informeren over andere voorzieningen waar ze mogelijk recht op hebben.
7. Voorlichting en communicatie.

Monitoring
We hebben streefdoelen bepaald voor het bereik van regelingen.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties
We versterking het netwerk met maatschappelijke organisaties om inwoners beter te kunnen ondersteunen. De netwerkpartners willen hierbij de focus leggen op het bereiken van inwoners met een laag inkomen, het signaleren van problemen, kennisdeling en het bieden van hulp door de meest geschikte partij.

De maatschappelijke organisaties concludeerden dat regelmatige netwerkbijeenkomsten bijdragen aan deze doelen. We zijn van plan een werkgroep op te richten met netwerkpartners om gezamenlijk één of meerdere bijeenkomsten per jaar te organiseren en thema's te bespreken.

Voorgeschiedenis en context
Er zijn meerdere redenen om nu een nieuw beleidsplan armoedebestrijding voor te leggen aan de gemeenteraad. Dit zijn:

1. Mondiale en landelijke ontwikkelingen, zoals de hoge inflatie en energiekosten.
2. Inzichten die diverse onderzoeken ons bieden over de gevolgen van armoede, bijvoorbeeld voor de gezondheid, participatie en voor kinderen en het belang van stress sensitieve dienstverlening.

Onderzoek Rekenkamer
De gemeenteraad heeft de Rekenkamer gevraagd onderzoek te doen naar het minimabeleid om inzicht te verkrijgen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van het minimabeleid van de gemeente Amstelveen. Op 26 oktober 2022 heeft de gemeenteraad het rekenkameronderzoek vastgesteld. De conclusie van de Rekenkamercommissie was dat de gemeente beschikt over een ruimhartig aanbod aan minimaregelingen maar dat nog niet iedereen wordt bereikt. Daarnaast concludeert de rekenkamer dat de doelstellingen niet concreet geformuleerd zijn waardoor het lastig is conclusies aan het huidige beleid te verbinden.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit
De Rekenkamercommissie adviseert om de bestaande beleidsdoelen toetsbaar te maken en het beleid duidelijker te communiceren naar zowel de inwoner als de gemeenteraad. Daarnaast heeft de Rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen gedaan: Met dit beleidsplan beogen wij invulling te geven aan de aanbevelingen van de rekenkamer.

Keuzemogelijkheden/alternatieven
De gemeenteraad kan keuzes maken in de inkomensgrens voor de regelingen (omvang doelgroep), streefdoelen voor het bereik van regelingen en het soort regelingen dat wordt ingezet. Al deze keuzes hebben gevolgen voor de kosten en het beoogde maatschappelijk effect.

Participatie
Er is een cliëntervaringsonderzoek gedaan en een stadsgesprek gevoerd met inwoners die gebruik maken van de voorzieningen. Op 9 mei jongstleden is er een netwerkbijeenkomst georganiseerd met maatschappelijke organisaties.

De Participatieraad Sociaal Domein (PSD) en de Cliëntenraad Minima Amstelveen zijn in een vroeg stadium betrokken en hebben input geleverd voorafgaand aan bijgaande versie van het beleidsplan. Hier is uit gekomen:
1. Voor de Amstelveenpas: toenemende digitalisering kan volgens de PSD ook leiden tot vervreemding. Voor de doelgroepen ouderen, minima en mensen met een beperking kan dit problemen opleveren. De PSD is van mening dat er naast een app altijd een fysieke pas moet zijn.
2. Verder geeft de PSD mee: overweeg om meer keuzevrijheid te creëren in het aanbod aan zorgverzekeringen om het gebruik te verhogen, bijvoorbeeld door een tweede zorgverzekeraar te vinden. Reactie college: zorgverzekeraars zijn terughoudend in het aanbieden van polissen voor deze doelgroep, maar we blijven optimaliseren binnen de mogelijkheden.
3. De CMA geeft mee dat inzet op het netwerk met maatschappelijke organisaties zeer belangrijk is om inwoners met een laag inkomen goed te helpen evenals de samenwerking met cliëntenorganisaties.
4. De CMA geeft mee dat het van belang is om onderzoek te doen naar de resultaten van de nieuwe regelingen.

De PSD en de CMA geven aan dat ze zich kunnen vinden in het Beleidsplan Armoedebeleid 2024 e.v., versterken van bestaanszekerheid.

Kantekeningen en risico's

De invloed van de gemeente op het inkomen van minima is beperkt
Financieel gezien is de invloed van de gemeentelijke regelingen kleiner dan die van het Rijk, omdat via het Rijk veel meer inkomen (toeslagen) wordt ontvangen dan via de gemeente. Dit blijkt uit de inkomenseffectrapportage die gemaakt is ter voorbereiding van de beleidsnota. De invloed van de gemeente op het inkomen van minima is dus beperkt.

Het borgen van bestaanszekerheid vraagt om actie van het rijk
De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) pleit voor een langetermijnvisie van het Rijk om de balans tussen inkomsten en uitgaven van huishoudens met een laag inkomen te herstellen. De landelijke Commissie Sociaal Minimum heeft onlangs in haar rapport 'Een zeker bestaan. Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum' onderbouwd dat mensen die op het sociaal minimum leven de komende jaren fors geld tekort komen als het Rijk geen extra maatregelen neemt.

Financiën

Dekking
De totale kosten bedragen € 3.756.200 voor alle regelingen gezamenlijk.
In de Programmabegroting 2024 is hiervoor een budget beschikbaar van € 3.556.000.
Voorgesteld wordt het resterende verschil van € 200.000 te dekken door € 200.000 van het budget "Gezondheid in Amstelveen" toe te voegen aan het budget minimaregelingen.
Dit is mogelijk doordat aanvullende rijksmiddelen voor gezondheidsbeleid beschikbaar komen (via de SPUK GALA) voor beleid waar de gemeente Amstelveen zelf al mee was begonnen en al middelen voor had vrijgemaakt.

Met deze herschikking blijft het nu voorgestelde armoedebeleid samen met het de afgesproken ambitie voor het gezondheidsbeleid in totaliteit binnen gestelde budgettaire kaders van het sociale domein.

Verder is van belang, dat van het beschikbare budget € 150.000 meerjarig incidenteel geld betreft vanuit het Uitvoeringsprogramma 2023, onderdeel kansen voor de toekomst.
Dit bedrag is jaarlijks beschikbaar vanaf 2024 tot en met 2026.

Dit houdt in dat in 2026 een besluit genomen moet worden over wijziging en eventueel beëindiging van regelingen die met de meerjarig incidentele middelen van het "Uitvoeringsprogramma 2023: kansen voor de toekomst" worden gefinancierd.
Met deze middelen wordt uitbreiding van dienstverlening en communicatie ingezet die de komende drie jaar zijn meerwaarde moet bewijzen. Bij nieuwe regelingen die blijken te voorzien in een behoefte, bekijken we hoe we ze structureel kunnen aanbieden en welke verschuivingen er nodig zijn in het aanbod om binnen het beschikbare budget te blijven.

Incidenteel 2024
Vanuit de middelen die voor Sociaal Domein zijn gereserveerd in het "Uitvoeringsprogramma 2023, kansen voor de toekomst" wordt verder in 2024 eenmalig € 100.000,- toegevoegd aan het budget voor minimaregelingen voor de doorontwikkeling van de Amstelveenpas. Dit budget is bij de tweede tijdvakrapportage al toegevoegd aan minimaregelingen.

In 2023 is een incidenteel bedrag van € 140.000,- van het tijdelijke Noodfonds Stijgende Lasten niet besteed. Dit budget is bij de tweede tijdvakrapportage overgeheveld van 2023 naar 2024. Hiermee leveren we maatwerk aan inwoners met financieel schrijnende situaties door een werkbudget beschikbaar te stellen voor jeugdhulpverleners op scholen en voor maatschappelijke organisaties met dezelfde doelstelling.

Hoger bereik leidt tot meer kosten

De minimaregelingen zijn open einde regelingen. Dat betekent dat als het aantal toekenningen stijgt, de kosten ook hoger worden. Als er een hogere doelstelling voor het bereik wordt geformuleerd, betekent dit dat het benodigde budget ook hoger wordt. Uiteraard zien we in praktijk verschillen in bereik per regeling. We hebben dan ook streefdoelen voor het bereik per regeling opgenomen op basis van het huidige bereik.

De kosten worden ook bepaald door de omvang van de doelgroep. Als door een economische recessie het aantal huishoudens met een laag inkomen stijgt kan dit leiden tot hogere uitgaven voor de regelingen.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

1. Nadat het "Beleidsplan Armoedebeleid 2024 e.v., versterken van bestaanszekerheid is vastgesteld door de gemeenteraad worden de Beleidsregels bijzondere bijstand en minimaregelingen gemeente Amstelveen aangepast en gepubliceerd na vaststelling door het college.
2. Het college zet een communicatiecampagne in om de wijzigingen bekend te maken.

Evaluatie

1. Er zijn streefdoelen geformuleerd voor het bereik per regeling. We rapporteren jaarlijks de behaalde resultaten.
2. We monitoren de voortgang via een dashboard met kerngegevens.
3. Het college doet begin 2025 en begin 2026 een client ervaringsonderzoek.
4. Het college doet medio 2025 een onderzoek naar de resultaten en effectiviteit.
5. Het college richt een werkgroep op met maatschappelijke partners om netwerk-bijeenkomsten te organiseren.

Duurzaamheidsaspecten

Als onderdeel van de aanpak energiearmoede hebben we in 2023 eenmalige middelen van het rijk ingezet op de witgoed-actie voor duurzaam witgoed, energiefixers, en energiecoaches. Ook hebben we een samenwerking opgezet met Stichting Belklus om energiebesparende maatregelen te nemen in de woning. Met de complex gerichte aanpak gaan Energiefixers (vooraf aangekondigd) langs wooncomplexen met een laag energielabel om ter plekke de energiebesparende maatregelen uit te voeren. Daarnaast organiseren wij met het Regionaal Energieloket webinars voor huurders omtrent over energiebesparing (ook voor woningeigenaren relevant).

Bijlagen

Beleidsnota armoedebeleid 2024 e.v., versterken bestaanszekerheid.
Bijlage 1 cliëntervaringsonderzoek minima Amstelveen 2023.
Bijlage 2 Inkomenseffectrapportage 2023 gemeente Amstelveen.
Bijlage 3 Divosa Benchmark Armoede & Schulden Rapportage 2021 module armoedebeleid.

De secretaris,	De voorzitter,
Bert Winthorst	Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.